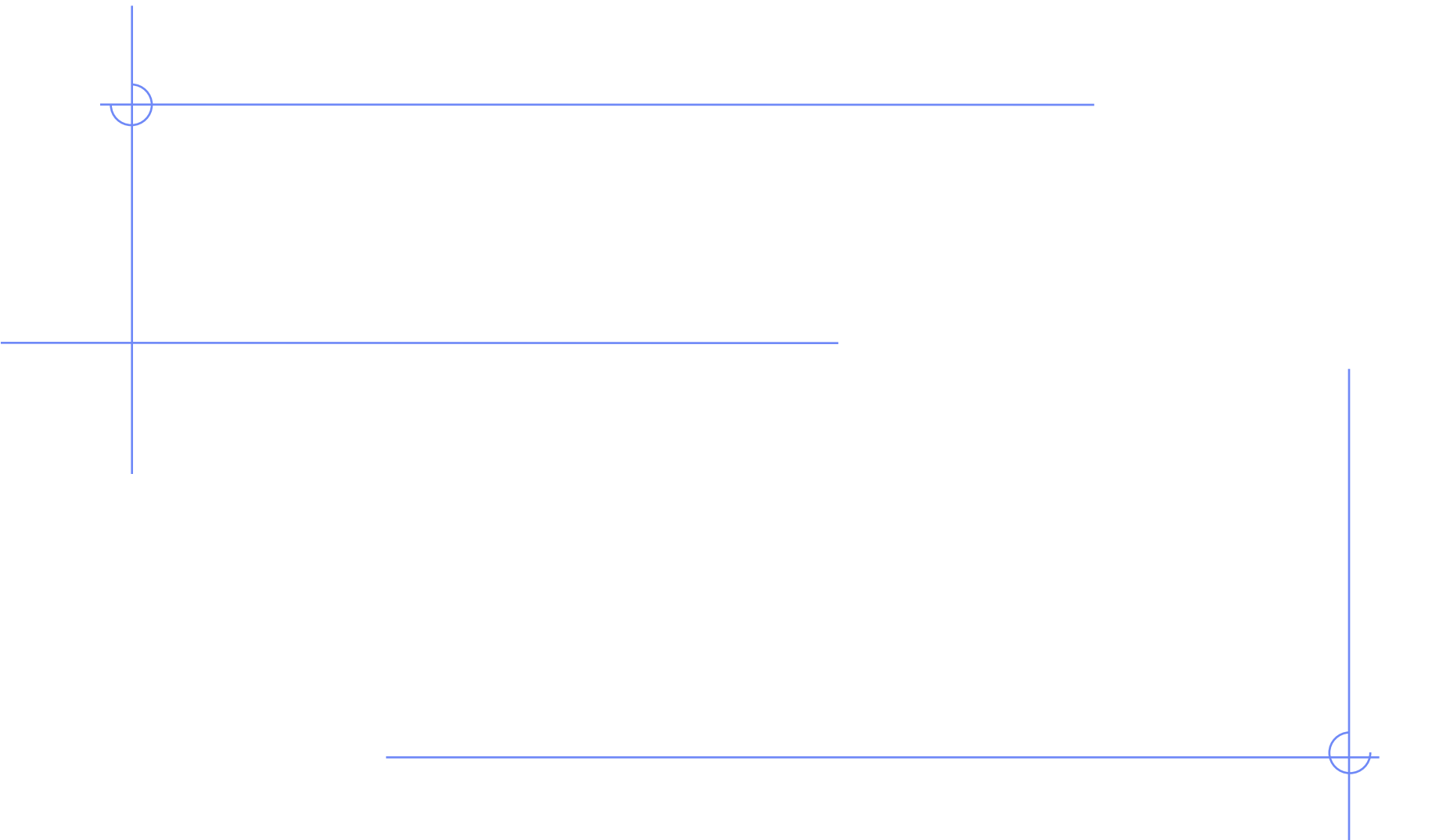

«Προγραμματισμός Ι»

3- Τελεστές

Δρ. Χaráλαμπος Καρανίκας
ΠΣ Μηχανικών Πληροφορικής

Οι διαφάνειες βασίζονται στο βιβλίο: *C: Από τη Θεωρία στην Εφαρμογή* Γ. Σ. Τσελίκης - Ν. Δ. Τσελίκας

Ο τελεστής εκχώρησης =

- Ο τελεστής = χρησιμοποιείται για την απόδοση τιμής (ή αλλιώς ανάθεση τιμής) σε μία μεταβλητή
- Π.χ. με την εντολή:

`a = 10;`

η τιμή της μεταβλητής `a` γίνεται 10 (μπορούμε επίσης να πούμε ότι στη μεταβλητή `a` εκχωρήθηκε η τιμή 10)

ενώ με την εντολή:

`a = k;`

η τιμή της μεταβλητής `a` γίνεται ίση με την τιμή της μεταβλητής `k` (μπορούμε επίσης να πούμε ότι στη μεταβλητή `a` εκχωρήθηκε η τιμή της μεταβλητής `k`)

- Αν ο τελεστής = χρησιμοποιείται πολλές φορές σε μία εντολή εκχώρησης, τότε η τελική τιμή εκχώρησης αποθηκεύεται σε όλες τις μεταβλητές (ο τελεστής εφαρμόζεται από δεξιά προς τα αριστερά)

- Π.χ. με την εντολή:

`int a,b,c;`

`a = b = c = 10;`

οι τιμές των μεταβλητών `a`, `b` και `c` γίνονται ίσες με 10

Παρατηρήσεις (I)

ΠΡΟΣΟΧΗ!!!

Τονίζουμε ότι ο τελεστής εκχώρησης = εφαρμόζεται από δεξιά προς τα αριστερά

- Συνεπώς, τί θα εμφανίσει το παρακάτω πρόγραμμα ???

```
int a, b, c;  
a = b = 10 = c;  
printf("%d %d %d\n", a, b, c);
```

- Το πρόγραμμα δεν θα "τρέξει", και ο compiler θα εντοπίσει συντακτικό λάθος (δεδομένου ότι γίνεται προσπάθεια εκχώρησης της τιμής της μεταβλητής c στην "σταθερή τιμή" 10... (πράγμα αδύνατον)
- Μην συγχέετε λοιπόν την ισότητα από τα "μαθηματικά", με τον τελεστή ανάθεσης...

Παρατηρήσεις (II)

- Αν ο τύπος της μεταβλητής δεν είναι ίδιος με τον τύπο της τιμής, τότε, εφόσον η μετατροπή είναι δυνατή, η τιμή πρώτα μετατρέπεται στον τύπο της μεταβλητής και μετά εκχωρείται σε αυτήν

Π.χ.

```
int a;  
float b;  
b = a = 10.22;
```

- Ποιες τιμές αποθηκεύονται στις μεταβλητές a και b???

Αριθμητικοί τελεστές

- Οι μαθηματικοί τελεστές $+$, $-$, $*$, $/$ χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση των γνωστών μαθηματικών πράξεων
- Ο τελεστής $\%$ χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του υπολοίπου της διαίρεσης δύο ακεραίων αριθμών
- Π.χ. στο επόμενο παράδειγμα :

```
int a, b, c;  
a = 11;  
b = 3;  
c = a%b;
```

η τιμή της μεταβλητής c είναι 2

ΠΡΟΣΟΧΗ!!! Ο τελεστής $\%$ μπορεί να εφαρμοστεί μόνο μεταξύ ακεραίων αριθμών

Ο τελεστής αύξησης ++

- Ο τελεστής αύξησης ++ μπαίνει πριν ή μετά από το όνομα μίας μεταβλητής
- Σε κάθε περίπτωση η τιμή της μεταβλητής αυξάνεται κατά ένα

```
#include <stdio.h>
int main()
{
    int a = 4;
    a++; /* Ισοδύναμο με a = a+1; */
    printf("Num = %d\n",a);
    return 0;
}
```

Ο τελεστής αύξησης ++ στην εκχώρηση

- Όταν χρησιμοποιούμε τον τελεστή αύξησης ++ σε κάποια εντολή εκχώρησης, τότε:
 - ♦ Αν ο τελεστής χρησιμοποιείται μετά το όνομα της μεταβλητής, τότε πρώτα χρησιμοποιείται η τρέχουσα τιμή της μεταβλητής και μετά αυτή αυξάνεται κατά ένα
 - ♦ Αν ο τελεστής χρησιμοποιείται πριν το όνομα της μεταβλητής, τότε πρώτα αυξάνεται η τιμή της μεταβλητής κατά ένα και μετά αυτή χρησιμοποιείται

```
#include <stdio.h>
int main()
{
    int a,b;

    a = 4;
    b = a++;
    printf("a = %d b = %d\n",a,b);
    return 0;
}
```

Έξοδος: a = 5 b = 4

```
#include <stdio.h>
int main()
{
    int a,b;

    a = 4;
    b = ++a;
    printf("a = %d b = %d\n",a,b);
    return 0;
}
```

Έξοδος: a = 5 b = 5

Ο τελεστής μείωσης --

- Ο τελεστής μείωσης -- μπαίνει πριν ή μετά από το όνομα μίας μεταβλητής
- Σε κάθε περίπτωση η τιμή της μεταβλητής μειώνεται κατά ένα

```
#include <stdio.h>
int main()
{
    int a = 4;
    a--; /* Ισοδύναμο με a = a-1; */
    printf("Num = %d\n",a);
    return 0;
}
```

- Για τον τελεστή μείωσης ισχύουν ακριβώς οι ίδιοι κανόνες που παρουσιάστηκαν για τον τελεστή αύξησης

Τελεστές Σύγκρισης (I)

- Οι τελεστές σύγκρισης `>`, `>=`, `<`, `<=`, `!=`, `==`, χρησιμοποιούνται για τη σύγκριση των τιμών που έχουν δύο εκφράσεις
- Συνήθως χρησιμοποιούνται σε εντολές ελέγχου (π.χ. στην εντολή `if`) και σε επαναληπτικούς βρόχους (π.χ. στην εντολή `for`)
- Π.χ.
 - `if (a > 10)` ο τελεστής `>` χρησιμοποιείται για να ελέγξουμε αν η τιμή της μεταβλητής `a` είναι μεγαλύτερη από το 10.
 - `if (a >= 10)` ο τελεστής `>=` χρησιμοποιείται για να ελέγξουμε αν η τιμή της μεταβλητής `a` είναι μεγαλύτερη ή ίση από το 10.
 - `if (a < 10)` ο τελεστής `<` χρησιμοποιείται για να ελέγξουμε αν η τιμή της μεταβλητής `a` είναι μικρότερη από το 10.
 - `if (a <= 10)` ο τελεστής `<=` χρησιμοποιείται για να ελέγξουμε αν η τιμή της μεταβλητής `a` είναι μικρότερη ή ίση από το 10.
 - `if (a != 10)` ο τελεστής `!=` χρησιμοποιείται για να ελέγξουμε αν η τιμή της μεταβλητής `a` είναι διαφορετική από το 10.
 - `if (a == 10)` ο τελεστής `==` χρησιμοποιείται για να ελέγξουμε αν η τιμή της μεταβλητής `a` είναι ίση με το 10.

Τελεστές Σύγκρισης (II)

- Μία **έκφραση** χαρακτηρίζεται **αληθής (true)**, όταν η τιμή της είναι διαφορετική από το μηδέν, ενώ - αν είναι μηδέν- χαρακτηρίζεται **ψευδής (false)**
- Το αποτέλεσμα της έκφρασης στην οποία χρησιμοποιείται κάποιος τελεστής σύγκρισης είναι **1** (όταν η έκφραση είναι **αληθής - true**) ενώ το αποτέλεσμα είναι **0** (όταν η έκφραση είναι **ψευδής - false**)
- Π.χ. το αποτέλεσμα της έκφρασης $(a > 10)$ είναι ένα (1) μόνο αν η τιμή της μεταβλητής a είναι μεγαλύτερη από το 10, αλλιώς είναι μηδέν (0)
- Ποια είναι η έξοδος του διπλανού προγράμματος:

```
#include <stdio.h>
int main()
{
    int a = 3, b = 5;

    a = (a > 3) + (b <= 5);
    a = (a == 3) + ((b-2) >= 3);
    b = (b != 5);
    printf("%d %d\n", a, b);
    return 0;
}
```

Παρατηρήσεις

Μην συγχέετε τον τελεστή **ελέγχου ισότητας** (**==**) με τον τελεστή **εκχώρησης** (**=**)

- Ο τελεστής **==** χρησιμοποιείται για να ελέγξουμε αν δύο εκφράσεις έχουν την ίδια τιμή, ενώ ο τελεστής **=** χρησιμοποιείται για να αναθέσουμε μία τιμή σε μία μεταβλητή

Ο τελεστής !

- Ο τελεστής ! είναι μοναδιαίος, δηλαδή εφαρμόζεται σε έναν μόνο τελεστέο
- Αν μία έκφραση `exp` είναι **αληθής** (δηλαδή έχει **μη μηδενική τιμή**), τότε το αποτέλεσμα της πράξης `!exp` είναι μηδέν (0)
- Αν μία έκφραση `exp` είναι **ψευδής** (δηλαδή έχει **μηδενική τιμή**), τότε το αποτέλεσμα της πράξης `!exp` είναι ένα (1)

Παράδειγμα

- Ποια είναι η έξοδος του παρακάτω προγράμματος:

```
#include <stdio.h>
int main()
{
    int a = 4;
    printf("Num = %d\n", !a);
    return 0;
}
```

Έξοδος: Num = 0

- Ποια είναι η έξοδος του παρακάτω προγράμματος:

```
#include <stdio.h>
int main()
{
    int a = 4;
    printf("Num = %d\n", !!a);
    return 0;
}
```

Έξοδος: Num = 1

Παρατηρήσεις

- Συνήθως, ο τελεστής `!` χρησιμοποιείται σε συνθήκες ελέγχου στην εντολή `if`

- Π.χ.
η εντολή:

`if (!a)`

είναι ισοδύναμη με

`if (a == 0)`

και η εντολή:

`if (a)`

είναι ισοδύναμη με

`if (a != 0)`

Συνδυαστικοί τελεστές

- Οι συνδυαστικοί τελεστές χρησιμοποιούνται για να γραφούν μαθηματικές εκφράσεις με πιο σύντομο τρόπο, βάσει του παρακάτω τύπου:

$$\text{exp1 } \text{op} = \text{exp2};$$

όπου συνήθως ο τελεστής **op** είναι κάποιος από τους αριθμητικούς τελεστές $+$, $-$, $*$, $\%$, $/$ ή κάποιος από τους τελεστές bit που θα δούμε παρακάτω ($\&$, $\wedge$, $|$, $\ll$, $\gg$). Η παραπάνω έκφραση είναι ισοδύναμη με:

$$\text{exp1} = \text{exp1 } \text{op} (\text{exp2});$$

- Π.χ. η έκφραση:

$$a += b;$$

είναι ισοδύναμη με:

$$a = a + b;$$

ενώ η έκφραση:

$$a *= b;$$

είναι ισοδύναμη με:

$$a = a * b;$$

Παράδειγμα

- Ποια είναι η έξοδος του παρακάτω προγράμματος:

```
#include <stdio.h>
int main()
{
    int a = 4, b = 2;

    a += 6;
    a *= b+3;
    a -= b+8;
    a /= b;
    a %= b+1;

    printf("Num = %d\n", a);
    return 0;
}
```

Έξοδος: Num = 2

Λογικοί τελεστές

♦ Ο τελεστής &&

- Η τιμή μίας έκφρασης που περιέχει τον τελεστή && είναι ένα (1), δηλαδή **αληθής**, μόνο αν όλοι οι όροι της έκφρασης είναι αληθείς
- η τιμή της έκφρασης που περιέχει τον τελεστή && είναι μηδέν (0), δηλαδή **ψευδής**, αν έστω και ένας όρος έχει ψευδή τιμή
- Ο τελεστής && εφαρμόζει δηλαδή τη λογική πράξη ΚΑΙ (λογική πράξη AND) μεταξύ των όρων στους οποίους εφαρμόζεται

♦ Ο τελεστής ||

- Μία έκφραση που περιέχει τον τελεστή || είναι ένα (1), δηλαδή **αληθής**, αν έστω και ένας όρος της έκφρασης είναι αληθής
- Μία έκφραση που περιέχει τον τελεστή || είναι μηδέν (0), δηλαδή **ψευδής**, αν κανένας όρος της έκφρασης δεν είναι αληθής
- Ο τελεστής || εφαρμόζει δηλαδή τη λογική πράξη Ή (λογική πράξη OR) μεταξύ των όρων στους οποίους εφαρμόζεται

Παραδείγματα

- Η έκφραση $(10 == 10) \ \&\& \ (5 > 3)$ είναι **αληθής**, γιατί και οι δύο όροι της έκφρασης είναι αληθείς
- Αν γράψουμε:
 $a = (10 == 10) \ \&\& \ (5 > 3) ;$ τότε η τιμή της μεταβλητής a θα γινόταν ίση με 1
- Η έκφραση $(10 == 10) \ \&\& \ (5 > 3) \ \&\& \ (13 < 8)$ είναι **ψευδής**, γιατί υπάρχει ένας όρος που έχει ψευδή τιμή
- Αν γράψουμε:
 $a = (10 == 10) \ \&\& \ (5 > 3) \ \&\& \ (13 < 8) ;$ τότε η τιμή της μεταβλητής a θα γινόταν ίση με 0

Παραδείγματα

- Η έκφραση $(10 == 10) \ || \ (3 > 5)$ είναι **αληθής**, γιατί ένας όρος της έκφρασης είναι αληθής
- Αν γράψουμε:
 $a = (10 == 10) \ || \ (3 > 5) ;$ τότε η τιμή της μεταβλητής a θα γινόταν ίση με 1
- Η έκφραση $(10 != 10) \ || \ (3 > 5)$ είναι **ψευδής**, γιατί δεν υπάρχει κάποιος όρος που να είναι αληθής
- Αν γράψουμε:
 $a = (10 != 10) \ || \ (3 > 5) ;$ τότε η τιμή της μεταβλητής a θα γινόταν ίση με 0

Παρατηρήσεις

- Αν ο όρος που ελέγχεται σε μία έκφραση με τον τελεστή `&&` έχει ψευδή τιμή, τότε ο μεταγλωττιστής δεν ελέγχει τους υπόλοιπους όρους και θέτει κατευθείαν την τιμή της συνολικής έκφρασης ίση με 0
- Αντίστοιχα, αν ο όρος που ελέγχεται σε μία έκφραση με τον τελεστή `||` είναι αληθής, τότε ο μεταγλωττιστής δεν ελέγχει τους υπόλοιπους όρους και θέτει κατευθείαν την τιμή της συνολικής έκφρασης ίση με 1

Ο τελεστής ,

- Ο τελεστής κόμμα (,) διαχωρίζει δευτερεύουσες εκφράσεις οι οποίες εκτελούνται διαδοχικά από αριστερά προς τα δεξιά

- Π.χ.

```
#include <stdio.h>
int main()
{
    int b;
    b = 20, b = b + 30, printf("Num = %d\n", b);
    return 0;
}
```

- Ο τελεστής κόμμα (,) - όπως βλέπετε - οδηγεί σε δυσανάγνωστο κώδικα και γι' αυτό δεν χρησιμοποιείται
- Όπως θα δούμε στην συνέχεια, η συνηθέστερη χρήση του είναι στα τμήματα της εντολής **for**

Ο τελεστής sizeof

- Ο τελεστής `sizeof` υπολογίζει τις οκτάδες που δεσμεύει στη μνήμη του υπολογιστή ο τύπος δεδομένων ή η μεταβλητή που δηλώνεται στις παρενθέσεις του
- Π.χ.

```
#include <stdio.h>
int main()
{
```

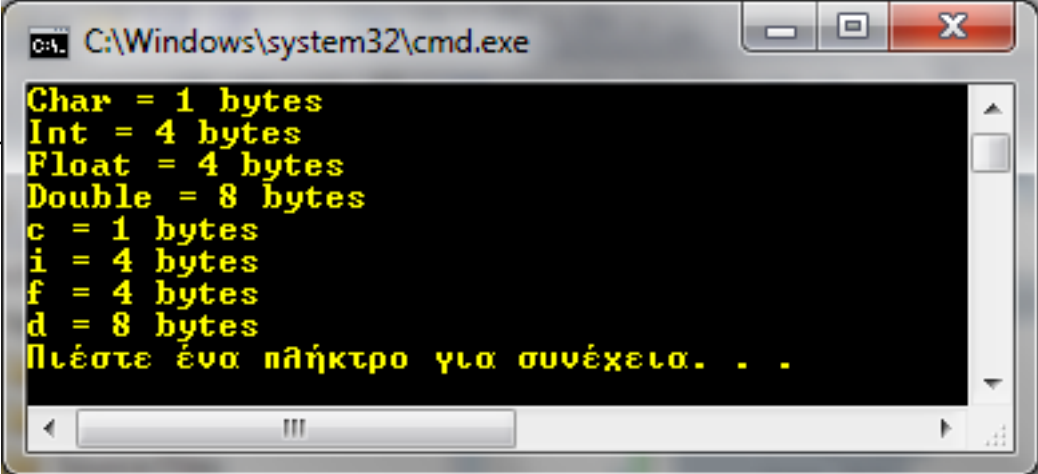
```
    char c;
    int i;
    float f;
    double d;
```

```
    printf("Char = %d bytes\n", sizeof(char));
    printf("Int = %d bytes\n", sizeof(int));
    printf("Float = %d bytes\n", sizeof(float));
    printf("Double = %d bytes\n", sizeof(double));
```

```
    printf("c = %d bytes\n", sizeof(c));
    printf("i = %d bytes\n", sizeof(i));
    printf("f = %d bytes\n", sizeof(f));
    printf("d = %d bytes\n", sizeof(d));
```

```
    return 0;
```

```
}
```



```
C:\Windows\system32\cmd.exe
Char = 1 bytes
Int = 4 bytes
Float = 4 bytes
Double = 8 bytes
c = 1 bytes
i = 4 bytes
f = 4 bytes
d = 8 bytes
Πιέστε ένα πλήκτρο για συνέχεια. . .
```

Ο τύπος `enum` (I)

- Ο τύπος απαρίθμησης `enum` (*enumeration type*) χρησιμοποιείται για να οριστεί ένα σύνολο ακεραίων με συγκεκριμένα ονόματα και σταθερές τιμές
- Στην απλή περίπτωση δηλώνεται ως εξής:

```
enum όνομα {λίστα απαρίθμησης};
```

- Το αναγνωριστικό όνομα είναι προαιρετικό και δηλώνει το όνομα της απαρίθμησης, π.χ. η εντολή:

```
enum seasons {AUTUMN, WINTER, SPRING, SUMMER};
```

δηλώνει τον τύπο απαρίθμησης `seasons` και τις ακέραιες σταθερές `AUTUMN`, `WINTER`, `SPRING` και `SUMMER`

Ο τύπος `enum` (II)

- Εξ'ορισμού, κατά τη δήλωση ενός τύπου απαρίθμησης, η τιμή της πρώτης σταθεράς αρχικοποιείται με 0
- Αν σε κάποια σταθερά δεν αποδίδεται τιμή, η τιμή της γίνεται ίση με την τιμή της προηγούμενης σταθεράς αυξημένη κατά ένα.
- Επομένως, στο προηγούμενο παράδειγμα που δεν αποδίδονται τιμές στις σταθερές, οι τιμές των σταθερών `AUTUMN`, `WINTER`, `SPRING` και `SUMMER` γίνονται 0, 1, 2 και 3, αντίστοιχα.
- Σε περίπτωση που στο προηγούμενο παράδειγμα θα θέλαμε να αποδώσουμε συγκεκριμένες τιμές στις σταθερές, θα μπορούσαμε να δηλώσουμε τον τύπο απαρίθμησης π.χ. ως εξής:

```
enum seasons {AUTUMN=10, WINTER=20, SPRING=30, SUMMER=40};
```

Δήλωση μεταβλητής τύπου `enum`

- Για να δηλώσουμε μία μεταβλητή σύμφωνα με έναν ήδη δηλωμένο τύπο απαρίθμησης γράφουμε:

```
enum όνομα_τύπου λίστα_μεταβλητών;
```

- Π.χ. με την εντολή:

```
enum seasons s1, s2;
```

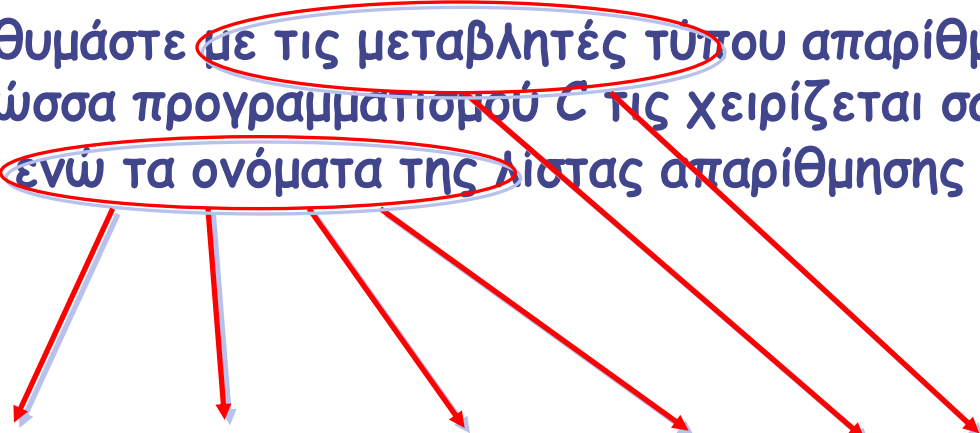
δηλώνουμε τις `s1` και `s2` σαν μεταβλητές απαρίθμησης του τύπου `seasons` του προηγούμενου παραδείγματος

- Εναλλακτικά, μπορούμε να δηλώσουμε τις μεταβλητές μαζί με τη δήλωση του τύπου απαρίθμησης, π.χ.:

```
enum seasons {AUTUMN, WINTER, SPRING, SUMMER} s1, s2;
```

Παρατηρήσεις

- Θυμηθείτε ότι η οδηγία `#define` αποτελεί έναν εναλλακτικό τρόπο δήλωσης συμβολικών ονομάτων που αντιστοιχούν σε συγκεκριμένες τιμές
- Η κύρια διαφορά τους είναι ότι ο τύπος `enum` ομαδοποιεί τις σταθερές, ώστε να φαίνεται ότι χαρακτηρίζουν ένα σύνολο τιμών
- Αυτό που πρέπει να θυμάστε με τις μεταβλητές τύπου απαρίθμησης (`enum`) είναι ότι η γλώσσα προγραμματισμού C τις χειρίζεται σαν ακέραιες μεταβλητές ενώ τα ονόματα της λίστας απαρίθμησης σαν ακέραιες σταθερές


```
enum seasons {AUTUMN, WINTER, SPRING, SUMMER} s1, s2;
```

Οι τελεστές bit

- Οι τελεστές bit χρησιμοποιούνται για το χειρισμό των bits μίας ακέραιας μεταβλητής ή σταθεράς
- Η τιμή ενός bit - ως γνωστόν - μπορεί να είναι 0 ή 1
- Ο υπολογισμός της τιμής μίας έκφρασης που περιέχει τελεστές bit γίνεται με την εφαρμογή τους στα αντίστοιχα bits των τελεστών
- Οι τελεστές bit είναι οι εξής:
 - ♦ Ο τελεστής **AND** &
 - ♦ Ο τελεστής **OR** |
 - ♦ Ο τελεστής **XOR** ^
 - ♦ Ο τελεστής **NOT** ~

Όταν εκτελείτε πράξεις με τελεστές bit είναι ασφαλέστερο να δηλώνετε ως **unsigned** τις αντίστοιχες μεταβλητές αλλιώς, να λαμβάνετε υπόψη σας το bit προσήμου, όταν κάνετε τους υπολογισμούς σας

Ο τελεστής &

- Ο τελεστής & εφαρμόζει τη λογική πράξη **AND** (λογική πράξη **ΚΑΙ**) στα bits των δύο τελεστών και θέτει το bit εξόδου στο 1 μόνο αν τα αντίστοιχα bits και στους δύο τελεστές είναι 1, αλλιώς, το bit εξόδου τίθεται στο 0
- Π.χ. το αποτέλεσμα της πράξης 19 & 2 είναι 2

	00010011	(19)
&	00000010	(2)

	00000010	(2)

Ο τελεστής |

- Ο τελεστής | εφαρμόζει τη λογική πράξη **OR** (λογική πράξη **Ή**) στα bits των δύο τελεστών και θέτει το bit εξόδου στο 0 μόνο αν τα αντίστοιχα bits και στους δύο τελεστές είναι 0, αλλιώς, το bit εξόδου τίθεται στο 1
- Π.χ. το αποτέλεσμα της πράξης $19 \mid 6$ είναι 23

	00010011	(19)
	00000110	(6)

	00010111	(23)

Ο τελεστής ^

- Ο τελεστής ^ εφαρμόζει τη λογική πράξη **XOR** (e**X**clusive **OR** , αποκλειστικό **Ή**) στα bits των δύο τελεστών και θέτει το bit εξόδου στο 1 μόνο αν τα αντίστοιχα bits και στους δύο τελεστές είναι διαφορετικά μεταξύ των, αλλιώς, το bit τίθεται στο 0
- Π.χ. το αποτέλεσμα της πράξης $19 \wedge 6$ είναι 21

	00010011	(19)
^	00000110	(6)

	00010101	(21)

Ο τελεστής ~

- Ο τελεστής συμπληρώματος ~ είναι μοναδιαίος, δηλαδή εφαρμόζεται σε έναν τελεστέο και εφαρμόζει τη λογική πράξη **NOT** (λογική πράξη **ΔΕΝ**)
- Συγκεκριμένα, αντιστρέφει κάθε bit στον τελεστέο του, αλλάζοντας όλα τα 0 σε 1, και αντιστρόφως
- Π.χ. σε ένα 32-bit σύστημα το αποτέλεσμα της πράξης ~19 είναι $(2^{32} - 1) - 19$

~	00000000	00000000	00000000	00010011	(19)	=
	11111111	11111111	11111111	11101100		

Οι τελεστές ολίσθησης

- Οι τελεστές ολίσθησης ($\gg$ και $\ll$) μετατοπίζουν τα bits μίας ακέραιας μεταβλητής ή σταθεράς κατά ένα συγκεκριμένο αριθμό θέσεων, όπως δείχνουν τα «νοητά βέλη»
- Ο τελεστής $\gg$ μετατοπίζει τα bits της μεταβλητής προς τα δεξιά, όπως δηλαδή δείχνουν τα «νοητά βέλη»
- Ο τελεστής $\ll$ μετατοπίζει τα bits της μεταβλητής προς τα αριστερά, όπως δηλαδή δείχνουν τα «νοητά βέλη»

Επειδή η εφαρμογή των τελεστών ολίσθησης σε αρνητικούς αριθμούς εξαρτάται από τον μεταγλωττιστή, είναι ασφαλέστερο να τους χρησιμοποιείτε σε θετικούς ακεραίους ή **unsigned** μεταβλητές

Ο τελεστής >>

- Η έκφραση $i \gg n$ μετατοπίζει τα bits της μεταβλητής i κατά n θέσεις δεξιά και τοποθετεί μηδενικά στα n υψηλότερης τάξης bits της μεταβλητής
- Π.χ. ποια θα είναι η τιμή της μεταβλητής a κατά την εκτέλεση του παρακάτω κώδικα;

```
unsigned int a, b = 35;  
a = b >> 2;
```

```
a = 8 , διότι: 00100011 >> 2 = 00001000
```

- Συγκεκριμένα, χάθηκαν τα τελευταία bits 1 και 1 του αρχικού αριθμού (35) και τοποθετήθηκαν τα bits 0 και 0 στην έβδομη και όγδοη θέση, αντίστοιχα
- Και ποια είναι η τιμή της μεταβλητής b ???

Ο τελεστής <<

- Η έκφραση $i \ll n$ μετατοπίζει τα bits της μεταβλητής i κατά n θέσεις αριστερά και τοποθετεί μηδενικά στα n χαμηλότερης τάξης bits της μεταβλητής
- Π.χ. ποια θα είναι η τιμή της μεταβλητής a κατά την εκτέλεση του παρακάτω κώδικα;

```
unsigned int a, b = 35;  
a = b << 2;
```

```
a = 140 , διότι: 00100011 << 2 = 0010001100
```

- Συγκεκριμένα, τα bits του αρχικού αριθμού (35) ολίσθησαν δύο θέσεις αριστερά και τοποθετήθηκαν τα bits 0 και 0 στην πρώτη και στη δεύτερη θέση, αντίστοιχα
- Και ποια είναι η τιμή της μεταβλητής b ???

Παρατηρήσεις (I)

- Όταν χρησιμοποιείται ο τελεστής << και το αποτέλεσμα αποθηκεύεται σε μία μεταβλητή, ο τύπος δεδομένων της μεταβλητής πρέπει να είναι τέτοιος ώστε να μπορεί να αποθηκευτεί η τελική τιμή
- Π.χ. Ποια είναι η έξοδος του προγράμματος ???

```
#include <stdio.h>
int main()
{
    char a = 1;

    a <<= 8; /* Ισοδύναμη με a = a << 8; */
    printf("Value = %d\n",a);
    return 0;
}
```

Περιμένετε να τυπωθεί: Value = 256
αλλά τυπώθηκε Value = 0
Γιατί???

Παρατηρήσεις (II)

- Επειδή η θέση ενός bit αντιστοιχεί σε μία δύναμη του 2:
 - ♦ η ολίσθηση ενός θετικού ακεραίου κατά n θέσεις δεξιά ($\gg$) ισοδυναμεί με τη **διαίρεση** της τιμής του με 2^n
 - Π.χ. θυμηθείτε $35 \gg 2 = 8$
 - ♦ η ολίσθηση ενός θετικού ακεραίου n θέσεις αριστερά ($\ll$) ισοδυναμεί με τον **πολλαπλασιασμό** της τιμής του με 2^n
 - Π.χ. θυμηθείτε $35 \ll 2 = 140$

Προτεραιότητα Τελεστών

- Κάθε τελεστής χαρακτηρίζεται από μία **προτεραιότητα**
- Σε μία έκφραση που περιέχονται περισσότεροι του ενός τελεστές, οι πράξεις εκτελούνται σύμφωνα **με τη σειρά προτεραιότητας** του κάθε τελεστή

- Π.χ. το αποτέλεσμα της πράξης:

$$7 + 5 * 3 - 1 \text{ είναι } 21,$$

γιατί ο τελεστής $*$ έχει μεγαλύτερη προτεραιότητα από τους τελεστές $+$ και $-$,
οπότε πρώτα εκτελείται η πράξη $5*3 = 15$ και όχι οι πράξεις $7+5$ ή $3-1$

- Αν μία έκφραση περιέχει διαδοχικούς τελεστές με την ίδια προτεραιότητα, τότε οι πράξεις εκτελούνται σύμφωνα **με τη συσχέτισή τους** (associativity), δηλαδή από αριστερά προς τα δεξιά ή αντίστροφα

- Π.χ. το αποτέλεσμα της πράξης:

$$7 * 4 / 2 * 5 \text{ είναι } 70,$$

γιατί, αφού οι τελεστές $*$ και $/$ έχουν την ίδια προτεραιότητα και συσχέτιση από αριστερά προς τα δεξιά, τότε:

πρώτα εκτελείται ο πολλαπλασιασμός $7*4 = 28$, μετά η διαίρεση $28/2 = 14$ και μετά ο πολλαπλασιασμός $14*5 = 70$

Πίνακας Προτεραιοτήτων

Θέση	Τελεστές	Συσχέτιση
1	() [] -> .	αριστερά προς δεξιά
2	! ~ ++ -- * (περιεχόμενο) & (διεύθυνση) sizeof()	δεξιά προς αριστερά
3	* (πολλαπλασιασμός) / %	αριστερά προς δεξιά
4	+ -	αριστερά προς δεξιά
5	<< >>	αριστερά προς δεξιά
6	< <= > >=	αριστερά προς δεξιά
7	== !=	αριστερά προς δεξιά
8	&	αριστερά προς δεξιά
9	^	αριστερά προς δεξιά
10		αριστερά προς δεξιά
11	&&	αριστερά προς δεξιά
12		αριστερά προς δεξιά
13	? :	δεξιά προς αριστερά
14	= += -= *= /= %= &= ^= = <<= >>=	δεξιά προς αριστερά
15	,	αριστερά προς δεξιά

Παρατηρήσεις

- Όπως φαίνεται στον πίνακα προτεραιοτήτων, κάθε τελεστής χαρακτηρίζεται από μία προτεραιότητα
- Αν μία έκφραση περιέχει διαδοχικούς τελεστές με την ίδια προτεραιότητα, τότε οι πράξεις εκτελούνται σύμφωνα με την συσχέτισή τους
- Προτείνεται η χρήση παρενθέσεων (), ακόμα και όταν δεν χρειάζονται, έτσι ώστε ο κώδικας να είναι πιο ευανάγνωστος και να γίνεται σαφέστερη η σειρά εκτέλεσης των πράξεων
- Είναι πιο σαφές να γράψουμε:
π.χ.1) `a = 7+(5*3)-1;` αντί `a = 7+5*3-1;`

π.χ.2) `if ((a >> 2) == 10)` αντί `if (a >> 2 == 10)`
- Οι τελεστές `:?`, `[]`, `->`, `.`, `&`, `*` θα παρουσιαστούν σε επόμενες διαλέξεις (έλεγχος προγράμματος/πίνακες/δείκτες/δομές)